

Franc Novinc Biografija

Rojen 24. 11. 1938 na Godešiču pri Škofji Loki. Leta 1964 je diplomiral iz slikarstva na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorjih Francetu Miheliču in Maksimu Sedeju. Leta 1986 je bil izvoljen za docenta, leta 1991 za izrednega in leta 1996 za rednega profesorja za risanje in slikanje na ALU. Od leta 1969 je član Društva slovenskih likovnih ustvarjalcev. Veliko razstavlja na samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini. Je dobitnik številnih nagrad in priznanj, mdr. Župančičeve nagrade leta 1973, pa nagrade Prešernovega sklada leta 1984 in Groharjeve nagrade leta 1987. Živi in ustvarja na Godešiču pri Škofji Loki.

Naslov:

Godešič 65

4220 Škofja Loka

Franc Novinc je gotovo eden od pomembnejših sodobnih slovenskih likovnih ustvarjalcev. Ime Franca Novinca je v desetletjih njegovega plodnega dela postalo sinonim za loško slikarstvo. V delih slikar uspešno povezuje bogate slikarske in risarske izkušnje z neizčrpno umetniško domišljijo, znanjem in eksperimentalnimi težnjami. Krajinska motivika Novincu ponuja vedno nove vsebinske in formalne rešitve, ki jih slikar v okviru svoje specifične izraznosti izpeljuje zelo inovativno in raznoliko. Tokrat se predstavlja z s slikarskimi deli na platnu in papirju, izvedenimi v tehnikah akrilnega slikarstva, gvaša in čiste risbe. Tudi novejša likovna dela Franca Novinca po tehnični in likovni plati izpovedujejo inventivnost in željo po perfekciji. Razkrivajo nam subtilno likovno govorico, ki s svetlobnimi kvalitetami in barvno harmonijo omogoča gledalcu posebne estetske in kozmične izkušnje.

OAZE PRVOBITNOSTI

Franc Novinc je gotovo eden od pomembnejših sodobnih slovenskih likovnih ustvarjalcev. Njegova likovna izraznost ga zaznamuje kot večnega iskalca likovnih vrednot, ki bi jih lahko opredelili kot trajne likovne presežke. Ime Franca Novinca je v desetletjih njegovega plodnega dela postalo sinonim za loško slikarstvo, z rednimi predstavitvami svojega dela pa je avtor sprotno prestavljal mejnike v razvoju slovenske likovne ustvarjalnosti na področju krajinarstva. Že v 60. in 70. letih prejšnjega stoletja je zaradi svojih raziskovanj svetlobe, prostora in barve znotraj pretehtanih likovnih kompozicij postal eden vidnejših »novo krajinarjev«. Šlo je za umetnike, ki sicer niso prekinili s slovensko tradicijo upodabljanja krajine, temveč so jo prevrednotili in obogatili z novimi refleksijami. Novinc je velikokrat napovedal ali nakazal nove izrazne smeri znotraj krajine, še večkrat pa je prek svojega dela načenjal vprašanja o pomenu klasične slikarske motivike v sodobnem času. Razstavljene podobe povezujejo bogate slikarske in risarske izkušnje z neizčrpno umetniško domišljijo, znanjem in eksperimentalnimi težnjami. Krajinska motivika Novincu ponuja vedno nove vsebinske in formalne rešitve, ki jih slikar v okviru svoje specifične izraznosti izpeljuje zelo inovativno in raznoliko. Tokrat se predstavlja z s slikarskimi deli na platnu in papirju, izvedenimi v tehnikah akrilnega slikarstva, gvaša in čiste risbe. Razstava ni v direktni povezavi z umetnikovo galerijsko dejavnostjo ob njegovem življenjskem jubileju in ni

retrospektivna. Pravzaprav kontinuirano nadaljuje Novinčevo konsistentno ustvarjalnost, ki črpa kreativno energijo iz brezštevilnih naravnih odnosov, poglobljenih likovnih razmišljanj in iz ljubezni do loške krajine. Hkrati nam omogoča spoznati tudi vse pomembne faze Novinčevega ukvarjanja z določenim motivom, ki se praviloma iz prvotnega zaznamka v obliki skice procesno razvije v dokončano sliko. Tudi novejša likovna dela Franca Novinca po tehnični in likovni plati izpovedujejo inventivnost in željo po perfekciji. Razkrivajo nam subtilno likovno govorico, ki s svetlobnimi kvaliteta in barvno harmonijo omogoča gledalcu posebne estetske in kozmične izkušnje.

Očitno je, da vtisi iz narave, občuteni v vsej polnosti, pri Francetu Novincu določajo način in izvedbo motiva. Novinc gradi svoje slike predvsem z barvo in svetlobnostjo. Ustvarjalčevo raziskovanje intenzivnih barvnih odnosov, običajno povezanih s kontrastnimi tonskimi spoji ali razdruženih v raztapljajoče se prosojne strukture, izpostavlja spektralne vrednosti krajine, ki znotraj podob zaigrajo v igrivem svetlobnem lesketu. Presenetljiva je zagnanost, s katero umetnik podaja nadčasne trenutke osebne zamaknjenosti in skoraj neverjetna je pestra ter nadvse ekspresivna struktura barvnih ploskev v odnosu s poenostavljeno risarsko »pisavo«, zmeraj prepoznavno in efektivno, ne glede na izpovedni umetniški medij ali tehniko. Osebna, a hkrati tudi univerzalna doživljajska zgodba, začinjena z atmosfero loške krajine, je cilj avtorjevih slikarskih razmišljanj in stremljenj. Dosega jih z ustreznimi slikarskimi in risarskimi postopki, sama motivika pa je temu ustrezno prilagojena in kompozicijsko uravnotežena. Ko pa barva dokončno prevzame vlogo nosilca pripovedi, se predstavnici svet spremeni v žarečo orkestracijo horizontalnih in vertikalno bežečih likovnih komponent na tankem pasu med določljivo predstavnostjo in abstraktnim poljem vizualne dojemljivosti. Takrat stopijo v prvi plan odločne slikarske intervencije, posledično odzvanjajoče v oblikovnih metamorfozah in zapletenih likovnih odnosih, ki se odmikajo od krajinskih izhodišč; počasi prehajajo na področja poglobljenih prostorskih intervencij, stilizacij in novih prostorskih zaznav. V takih primerih imamo opravka z Novinčevo »ponotranjeno« sliko krajine, intimno, a hkrati vizionarsko in ekspresivno.

Ker je tisto, kar Novinca v slikarstvu najbolj privlači prav narava, je potemtakem krajina kot cikel neprestanih sprememb in menjav idealno torišče za njegove ideje. Že v izhodišču nam motiviko kaže kot realno prizorišče spremenljivih oblik in barv ter dokazuje, da je življenje bolj nenavadno kot izmišljiva. V njegovih podobah je skratka ujeta vse, kar se v tesnem stiku z naravo sploh da doživeti: v tej množici snovi je ves obseg bivanja in vsa čustva. Franc Novinc se brez pomislekov prepušča upodabljanju minljivosti in tako ubira nemara edino pot, ki vodi do nespremenljivega, večnega. Ker dovolj globoko prodre v resničnost, nujno postane fantastičen, včasih celo monumentalen, pripovedni elementi pa se nemalokrat preobrazijo v simbole. Presipavanje prosa za gledalca z domišljijo hitro lahko postane kozmični dogodek, psihedelično ožarjena običajna mlakuža pa prehod v vzporedne svetove drugačnih zaznav. Vrane se preobražajo v vizualno slutnjo, drveči vlak, ki seka polje ajde pa kot futuristični izstrelek prebija naravni okvir in napoveduje velike spremembe in dogodke. Novinčeve dognane likovne alegorije fascinirajo gledalca z barvitostjo in nenavadnimi detajli, vedno podrejenimi temeljnemu razpoloženju, ki nam ga avtor ponuja v pokušino. Nagnjen je do detajlov v sklopu celote, podane skozi intenzivno vrvenje barv in oblik, izraža umetnikov poetični karakter, subtilno občuten ob rdeče – koprenastem valovanju ajde in v nežnem plesu iskričih se kresnic. Mogoče je Novinčeva izraznost še najbolj monumentalna prav pri krajinskih izrezih, pri katerih izpostavlja nadrobnosti bodisi češnjevih dreves, čebeljih panjev, ajde ali amebam podobnih struktur močvirnega sveta, ki ob hladni, kozmični svetlobi delujejo kot prizori z oddaljenih planetov.

Mojstrovina Novinčevega slikarskega načina torej tiči v dramatični razgibanosti različnih krajinskih prizorov, v njihovi izvedbeni prefinjenosti in v velikem občutku za upodabljanje ekspresivnih razpoloženskih momentov na robu Sorškega polja. Novinčeve slike nam odkrivajo umetnika kot senzibilnega esteta, ki je znotraj fizične realnosti loške krajine odkril neskončen asociativni prostor, nekakšno oazo prvobitnosti, pa tudi notranjega (ne)miru, ki jo mnogi iščejo a je nikoli ne najdejo.

Boštjan Soklič